

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการคัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

การศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 คู่มือสร้างเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา กรมสามัญศึกษา รวมทั้งหนังสือ วารสาร เอกสาร วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการเพื่อทราบสถานการณ์การเรียนการสอนเกี่ยวกับประชาธิปไตยในโรงเรียนโดยทั่วไป และนำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการคัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษาอื่น 1 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถาม

แบบตรวจคำตอบ (Check-list)

ตอนที่ 2 | ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษา เกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรม

การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านการจัดและดำเนินการ
สอนในห้องเรียน เรื่อง

1. การวางแผนการเรียนการสอน
2. การดำเนินการสอน
3. การวัดและประเมินผล

ในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เรื่อง

1. การวางแผนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
2. การดำเนินการกิจกรรมเสริมหลักสูตร
3. การวัดและประเมินผล

เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับความคิดเห็น

ซึ่งกำหนดค่าคะแนนดังนี้

เห็นด้วยว่าเป็นปัญหามากที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ 4
เห็นด้วยว่าเป็นปัญหามาก	ให้คะแนนเท่ากับ 3
เห็นด้วยว่าเป็นปัญหาน้อย	ให้คะแนนเท่ากับ 2
เห็นด้วยว่าเป็นปัญหาน้อยที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ 1

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) ให้ผู้ตอบ

เสนอปัญหานอกเหนือจากที่ระบุไว้ในตอนที่ 2 และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษา

2. การทดลองใช้แบบสอบถาม (Try Out) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้
ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน (ตามรายชื่อในภาคผนวก ค หน้า 209) ตรวจสอบความ
ครอบคลุมของเนื้อหา (Content Validity) เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข และนำแบบสอบถาม
ไปทดลองใช้กับครูสังคมศึกษา ซึ่งไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรจริง จำนวน 20 คน ประกอบ

ด้วยครูสังกัดศึกษาโรงเรียนสตรีศรีน่าน จังหวัดน่าน 6 คน โรงเรียนศรีสวัสดิ์วิทยาคาร จังหวัดน่าน 6 คน โรงเรียนท่าวังสาพิทยาคม จังหวัดน่าน 4 คน และโรงเรียนอุ่งเม่นอุบลรัตน์ จังหวัดแพร่ จำนวน 4 คน แล้วปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง หลังจากนั้นจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่แท้จริง

การสุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูสังกัดศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอน ทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2531 ในเขตการศึกษา 8 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างประชากรโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น หลายขั้นตอน (Multi-Stage Stratified Random Sampling) ดังนี้

แบ่งโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2531 ในเขตการศึกษา 8 ออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1. โรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งในอำเภอเมือง รวมทั้งสิ้น 19 โรงเรียน ใช้ทุกโรงเรียนเป็นประชากรโรงเรียนในการวิจัย มีครูสังกัดศึกษาจำนวนทั้งหมด 265 คน ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มครูสังกัดศึกษาแบบง่าย (Simple Random Sampling) ร้อยละ 50 ได้จำนวนครูสังกัดศึกษา 133 คน

2. โรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในอำเภออื่น มีรวมทั้งสิ้น 45 โรงเรียน สุ่มตัวอย่างประชากรโรงเรียน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย มาร้อยละ 80 ได้ตัวอย่างประชากรโรงเรียนมา 40 โรงเรียน มีจำนวนครูทั้งสิ้น 481 คน แล้วสุ่มครูสังกัดศึกษามาร้อยละ 50 ได้จำนวนครูสังกัดศึกษา 240 คน

รวมเป็นตัวอย่างประชากรทั้งหมด 373 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามความคิดเห็นของครูสังกัดศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สร้างขึ้นไปสอบถาม ประชากรและ

ตัวอย่างประชากรและได้รับแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์ จำนวน 360 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.51 ของจำนวนที่ส่งไปทั้งสิ้น 373 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แฉงแจงความถี่ของค่าตอบที่ได้จากแบบสอบถามแบบตรวจคำตอบ (Check - list) แล้ววิเคราะห์หาค่าร้อยละ โดยใช้สูตร

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบของรายการนั้น}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

จากนั้นนำเส้นอนิรูปตารางและอธิบายประกอบ

2. หาค่ามัธยิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ของค่าตอบที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 2

โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนคำตอบ
f	แทน	จำนวนคำตอบทั้งหมด
X	แทน	น้ำหนักของคำตอบเป็น 4, 3, 2 และ 1
$\sum fX$	แทน	ผลรวมของน้ำหนักคะแนนคูณความถี่
N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
(ประกอบ	กรณีสุด	2525 : 80)

การแปลความหมายของค่ามัธยิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ที่คำนวณได้ คือเกณฑ์ดังนี้

3.50 - 4.00	หมายความว่า	เห็นด้วยว่าเรื่องนั้น ๆ เป็นปัญหามากที่สุด
2.50 - 3.49	หมายความว่า	เห็นด้วยว่าเรื่องนั้น ๆ เป็นปัญหามาก
1.50 - 2.49	หมายความว่า	เห็นด้วยว่าเรื่องนั้น ๆ เป็นปัญหาน้อย
1.00 - 1.49	หมายความว่า	เห็นด้วยว่าเรื่องนั้น ๆ เป็นปัญหาน้อยที่สุด

3. นำค่ามัธยฐานเลขคณิต ของแต่ละข้อมาวัดการกระจายของคะแนนจุกแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง โดยการหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของน้ำหนักคำตอบเกี่ยวกับความคิดเห็นในข้อต่าง ๆ จากสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแบบล้อยก

$\sum fx$ แทน ผลรวมของความคิดเห็นกับคะแนนแบบล้อยก

$\sum fx^2$ แทน ผลรวมของความคิดเห็นกับกำลังสองของคะแนนแบบล้อยก

N แทน จำนวนผู้ตอบแบบล้อยก

(ประกอบ กรรณสูตร .2525 : 81)

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการตัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษา ระหว่างครูสังคมศึกษาที่สอนในโรงเรียนที่ตั้งในอำเภอเมืองกับครูที่ตั้งในอำเภออื่น โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

5. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการตัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษา ระหว่างครูสังคมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ถ้าปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงนำไปทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม โดยทดสอบอัตราส่วนเอฟ ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

การคำนวณค่าทางสถิติของแบบล้อยกตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ใช้การคำนวณผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science SPSSX)

6. ข้อมูลที่เป็นแบบปลายเปิด (Open-ended) ในตอนที่ 3 นำมาแจกแจงและจัดลำดับความถี่แล้วนำข้อมูลมาเล่นอมลการวิจัยในรูปความเรียงจากมากไปหาน้อยตามลำดับ